

трудноизползваем инструмент за тоталитаризма, който има свои конкретни причини, за да не предпочита многозначителността на модерното изкуство. Най-малко е позволена тази многозначителност при описването на такива исторически периоди на прелом, които съставят основата на съществуващия строй. Извършената в края на Втората световна война смяна на властта е трябвало да се опише ясно (недвусмислено) като революция, в която добрите побеждават лошите. Проблемът на Димов и на други писатели е бил донякъде, че преобладаващата тогава догматика и нормите не им предоставят инструменти за създаването на едно внушаващо доверие и цялостно произведение. Що се отнася до целите на пропагандата и индоктринирането, то филмът и романът си приличат по това, че чрез тях може да се обхванат широки народни маси (да се достигне до по-широка публика) и да се създаде една доста внушаваща илюзия за истината.

След Втората световна война във Финландия са се водили три по-значителни „литературни войни“, като всичките са били свързани с романи. Два от тях описват Втората световна война. „Незнайният войн“ (1954) на Вяйньо Линна и „Далечният патрул“ (1963) на Пааво Ринтала и бяха критикувани силно, но и противоречиво. Във Финландия различията в мненията доста бързо се появиха например чрез различните партийни вестници. Вестниците, представящи десните партии, обвиняваха творбата на Линна, описваща войната, че има „жабешка“ перспектива, и настояваха описанието на войната да има толкова възвишени ценности, както и един епос. Реалистичното описание на редовите войници пък предизвика раздразнение. Изтъквано е, че следващите произведения на Линна, трилогията „Тук, под полярната звезда“ (публикувани между 1959 и 1962 година), бяха благословени от най-висшето държавно ръководство, още преди да бъдат издадени. Президентът Кекконен се е намесвал активно в много въпроси посредством лични писма. Той вероятно е изказал няколко важни мнения за бъдещото произведение на оспорвания писател. Произведението описва най-вече гражданската война през погледа на един безимотен земеделец - арендатор. Описването на тези кризисни периоди, които са били важни за националния идентитет, не оставиха незасегнати управляващите във Финландия и България. Реакциите и възможностите за контрол са били все пак в значителна степен различни. Когато романът на Ринтала „Далечният патрул“ описваше интимни страни на сексуалността на фронта, реакциите бяха пак силни. Висшето офицерство